

V, 82.

2.417a

CVRIAM
REGNITIANAM
NON, NVLLO, IVRE
HERMVNDVRORVM
COGNOMINANDAM
DISSERIT, XXVIII

VT
SERENISSIMI, PRINCIPIS, AC, DOMINI
D O M I N I
FRIDERICI CHRISTIANI
MARGGRAFII, BRANDENBVROI, PRVSSIAE, DVCIS
RELIQVA
PATRIS, PATRIAE, CLEMENTISSIMI
DIEM, NOMINALEM

D. V. MART. CIOCCCLXVI
QVA, PAR, EST, PIETATE, CELEBRENT
CVRIAE, PROCERES, CIVES, Q
CVM, SVO, CVRIANO

OENIXE, ROGAT
EIVSDEM, RECTOR
P. D. LONGOLIVS.

CVRIAE, REGNITIANAE
LITERIS, IOANNIS, ANDREAE, HETSCHELII
GYMN, TYP

PARS I.

HERMVNDVRORVM TERRA AN AD ALBIM?

Particula II.

Index dictorum.

§. II. Vnde *Albis* aliis dictus?

§. III. Vnde nobis?

§. II.

Al^his nominum incunabula 1.) vbinam? Qui 2.) sibi plaudebant in τῶν Ἀλυβάντων, 3.) Ἀλυβίας, 4.) Ἀλύβη 5.) inuenisse, non quod pueri in faba, eos iam sibilantur emunctioris nasi. 6.) Miror effugisse istis hominum *Alpim*, de quo exstat: 7.) Ἐκ τῆς κατύπερθε χάριτος Ὀμβρικών Κάρπις ποταμός καὶ ἄλλος ἌΛΠΙΣ ποταμός πρὸς βορέην ῥέοντες ἄνεμον, καὶ οὗτοι ἐκιδῶσι ἐς Ἰσθμὸν. Quantum enim B et π a se in vicem distant? 8.) Istis autem Romanorum 9.) *prifcis* *Albis*

1.) Quae acquirere supernacaneum, nec usum habere, existimauit Zschakuius in Illustr. Antiq. German Cap. III. §. 7. Observ. I. p. 116.

2.) Quorum rationes, quas praetendebant, in apricum posuit Albinus nuperrime aliquoties excitatus.

3.) Homeri Ὀδυσσ. Ω vs. 303.

4.) Antiqui Scholiastae in ista Graecorum poetarum principis a Clarkio descripti.

5.) Eiusdem Homeri Ἰλιάδ. B vs. 857. et eiusdem veteris Scholiastae, item Strabonis Γεωγραφ. Lib. XII. p. 826. seq.

ex Herodoto Ἰστορ. Lib. III. Sect. 17. et Eustathio p. 363. restituti opera Caesaroni, qui Holsteinium in Stephanum p. 23. excitauit, cui addas Berkelium ad eundem Stephanum p. 106. v. Ἀλύβη.

6.) Qualis fuit Albino in Chron. Terr. Misnenf. Tit. XXIII. p. 323. seq.

7.) Apud Herodotum Ἰστορ. Lib. III. Sect. 49.

8.) Quod si nescis, patere te id docere Cortium de Visu Orthograph. Latin. Cap. III. §. XI. n. 3.

9.) A quibus petimus n. 2. superioris §.

Albis nomen petiitum fuisse ex nostratum *Halb*, 10.) id est, *dimidium*, numquam persuaderi sibi patietur, qui expertus est, illam gentem togatam plane expertem fuisse literarum linguaeque Germanicae. 11.) Tantum vero abest, ut res ipsa loquatur, 12.) ut Germaniam uniuersam non dum emensus fuerit, 13.) qui existimet, 14.) *mediam* secare in duas vel ut *semisfes Albim*, et hac tenus *dimidiare*. 15.) Nec hoc est, 16.) quod Claudianus cecinit. En eius verba: 17.)

- - Mediumque ingresa per Albin
Gallica Francorum montes armenta pererrent.

Illius autem mentem expresurus poeta scribere debuisset ad hunc modum: *Mediamque per Germaniam fluentem Albin ingresa Gallica armenta Francorum montes pererrent*. Nam *medius Albis* significat *mediam* partem *Albis*, ut optimis quibusque veterum 18.) *prima*, *extrema*, *postrema*, *media* domus vrbsue eius *prima*, *extrema*, *postrema*, *media pars*. 19.) Aequae negat inspectio, 20.)

Pp 2

vndecim

10.) Vnde audiisse fluiuium, verius visum est Kirchmaiero ad Taciti German. Cap. XXXI. p. 414. Eius sententiae quoque iniecit mentionem Wachterus in Gl. Germ. p. 361.

11.) De quo questus sum vel ipse ego in Orig. *Ἀνθρωποδυσ.* a vulgari crudelitatis crimine vindicatis §. X. Post ea id monuit Cel. Scheidius in Praefat. Ecardianis Originibus Germanorum praefixa p. 33.

12.) Quae loquitur Kirchmaiero Iulii Caesaris Scaliger iet Pontani auctoritate freto.

13.) Hinc optimo iure repudiatum a Iablonskio ad Taciti German. Cap. XXXI. extr. sub (q), D. Lexic. Hydrograph. German. Vniuers. p. 136. Zschakuitio in Illustr. Antiq. German. Cap. III. §. 7. sub (l) p. 115. seq. iniuria tamen in Cluue-

rium, cui tribuit, quae Kirchmaiero tribuenda, quippe cuius opinionis in illo nec vola nec vestigium cum adtentius legenti relegentique.

14.) Cum iis, quos notos facit sub 12. n. paullo ante scriptum.

15.) Repete, quae n. 10. fuere praemisla. Quanto potius Ister ita adpellandus, qui Herodoto *Ἴσθρ* Lib. II. Sect. 33. *ῥέει μέσσην σχίζων τὴν Εὐρώπην* aequae ac Nilus *μέσσην τὰ μὲν ὠκεῖαν*.

16.) Vt fuit Kirchmaiero.

17.) Ad Stiliconem Lib. I. vs. 226. seq.

18.) Quod exemplis constat a Cortio Sallustii Catilinae Cap. XVI. n. 5. adscriptis.

19.) Miror nuperum editorem Lipsiensis V. C. qui varia adtulit, hic nihil istorum exferuisse.

20.) Kirchmaieri et Iablonskii.

undecim fontes 21.) in *Albim* influere, 22.) atque veros 23.) esse eius nominis natales, quasi 24.) *Elbe* Germaniam inferiorem incolentibus *Elwe* 25.) siue *Elue* 26.) dictum arcescendum sit 27.) ab *Elife*, *Else* vel *Elue*, 28.) quo nostrates *undecim* significant, 29.) eadem nempe fiducia, qua *Ehnenae* fluvii ad Lüneburgum inferioris Saxoniae quasi *Elven Ow*, id est, *undecim rivulis*, quorum aquas agat nescio quas, nomen dicitur 30.) natum. Et quis de aliis fluminibus, quibus *Elbe* vel *Elue* 31.) nomen, eius modi docuerit? Quot enim numeri comparerent in fluminum nominibus, si inde dicenda? Nec minus

21.) Quos ordine recensent Fabricius *Rer. Misn. Lib. I. pr. p. 72.* Albinus in *Chron. Terr. Misn. Tit. XXIII. p. 324.* item Eberhardus et Bauarus apud Polium indice Henelio *Silesiogr. Cap. V. §. 37.* D. *Lex. Hydrograph. German. Vniuers. p. 137.* in nominibus eorum a se in vicem disidentes.

22.) Vt Fabricius sibi persuaderi passus est non solum, sed et Ortelio in *Thef. Geograph. sub Albi* et aliis persuasit, quos inter Schikfusius in *Chron. Siles. Lib. I. Cap. I.* Blavius in *Geograph. Lib. VIII. Pl. R. Erberus* in *Notit. Regn. Bohem. Part. II. Cap. V. p. 60.*

23.) Quos respuit praeter Kirchmaierum et Iablonskium ad Tacit. *German. Cap. XXXXI. extr.* Henelius *Silesiograph. Cap. V. §. 37. p. 596.*

24.) Vt pronunciantur plerique maiorum Pencerus in *Chron. Carionis Lib. III. Latin. p. 462.* German. quartae formae p. 19. b. Fabricius *Rer. Misn. Lib. I. princ. Iobstius* in *March. Brandenb. Cap. XIII. Merckelius* in *Magnificentia Parthenopolitana Cap. II.* Bruschius de *Fichtelbergo p. 31.* Zeillerus in *Topogr. Bohemiae p. 47. et 142.* Bachelbelius in *Fichtelbergo suo p. 30.* Fregizerus in *Geat. et Regnor. ex Suevis Contin.*

§. X. in *Wegelini Thef. Rer. Sueuic. Tom. I. p. 265.* alii, vt et indicauit Wachterus *Gl. German. p. 361.*

25.) Teste Henelio *Silesiograph. Cap. V. §. 37. p. 596.*

26.) Vt testantur Cluuerius in *German. Antiq. Lib. III. Cap. XXXVIII. et Henelius Silesiograph. Cap. V. §. 37. p. 596.*

27.) A qua in omnia alia disceserunt Kirchmaierus, Henelius, Iablonskius. Nec in istam sententiam iuit pedibus D. *Hydrograph. Lexic. German. Vniuers. p. 137.*

28.) Quae est diuerforum scriptio ex indicio Wachteri in *Gl. German. Tom. I. p. 365. v. Elf.*

29.) Quod aeque commonstrauit iste Germaniae Aristarchus vt et alius, Eccardus puto, ad *Factum Legis Salicae Tit. LXXX. p. 114.*

30.) Mercatori ab Hondio in publico producto in *Atlant. p. 267.* cuius somnia redarguit Eccardus de *Orig. German. Lib. I. §. XXVII. p. 53. seq.*

31.) Quorum indicis partibus fungitur saepius nominatum *Lexicon Hydrographicum German. Vniuers. p. 145.*

minus frustra sunt 32.) ab *albedine Albis* adpellationem petentes. 33.) Quae autem ratio nominis imae Germaniae a Latinis vix auditi 34.) sane remotissimae ab eorum finibus atque commercio terrae fluvii? 35.) Sed et *albicantiores* multo vndas Ister vehit, vnde potiori iure nominetur. 36.) Quin imo quot non fluminibus inde nomen, quippe quibus a natura, nisi fuerit aliunde infecta, *alba aqua*? Nec constat, *Albis* fontem olim audivisse *Weisbrun*, vt is ab *albo* nomen sit sortitus. 37.) Atque minus vereor, ne quispiam sit, cui persuadeatur, 38.) *Albin* Bohemis ea de causa dici *Labam*, quia *novus patitur*, nisi quem lateat, longe ferius immigrasse 39.) in Bohemiam Slaus, quorum est *Laba*, quam *Albis* fuerit audita. 40.)

§. III.

Adeo autem abundantibus ingenio miror spectrum illud 1.) famosissimum, quo plebecula credula sibi imponi patitur, quasi se iactet vel vt in aula sua illo giganteo, 2.) in quo *Albis* caput, 3.) non submonuisse nominis originem, quippe quod Suecis et Anglis est *Aelf*, *Elf*, *Alf*, *Alp*, nec Germanorum vulgo ignotum pro *daemone*.

Pp 3

mone

32.) Cuius accusavit iam Kirchmaierus ad Tacit. Germ. Cap. XXXXI. extr. p. 413. immo iam ante Merckelium in Magnif. Parthenopolit. Cap. II.

33.) Quos ante eundem Kirchmaierum carpit Albinus in Chron. Terr. Mifnens. Tit. XXIII. p. 323.

34.) *Albin* enim *nunc tantum audiri*, de sua aetate testatur Tacitus in Germ. Cap. XXXXI. extr.

35.) Iure ergo summo iam Albino aliisque tulit repulsam.

36.) Quae est sententia aliquoties excitati Kirchmaieri.

37.) Vnius enim Lucae, qui in Chron. Siles. Part. VII. Cap. II. p. 2166. id memoriae prodidit, auctoritas non est tanta.

38.) Ab auctore eorum, quae legas in Geograph. Nou. Europ. Itiner. Vol. I. Lib. I. Cap. I. §. 4. p. 5.

39.) Vt docuit Schoetgenius in Spicilleg. Diplom. Hist. Saxon. Superior. Part. II. Disfertat. I.

40.) Audieris enim longe citius ab iis, quos superiori §. numeris 2. seqq. coegi.

§. III. 1.) Cuius cognoscendi cui tanta cupido, consulat Henelium in Silesiograph. Cap. II. §. 18. p. 154. seqq. Frenzelium de Spiritu in monte Giganteo vulgari nomine Rubezal.

2.) De quo praeter istos modo pronocatos ipse ego supra Cap. III. Sect. I. Interf. I. Part. I. §. III.

3.) Quod ibidem indicaui.

mone aut *speculo montano*, 4.) quod tamen ipsum nomen suum natum sit a monte, 5.) Hic enim dictus 6.) aliis atque aliis *Elf*, *Alf*, *Alp*, *Albe*, *Alben*. Vnde autem plures promanant fluvii quam ex montibus? 7.) Iuabit meminisse, *Rbenum* Rhaeticarum Alpium *inaccesso ac praecipiti vertice ortum* dici 8.) Quae cum ita sunt, non existimauerim, 9.) nihil vanius esse, *Albis* nomen ex *Alpibus* deducere. Nec scripturam adeo diuertere, erit persuasus, qui legisse 10.) meminerit: Τὰ Ἄλβια καλεῖσθαι πρότερον ἈΑΒια. Inde nomen *Albe*, 11.) aliis *A* cum *E* permutantibus 12.) *Elbe*, quod permutatis literis *B* et *F* 13.) ex *Elf*, quo Sueci 14.) et Dani 15.) *aquam fluiumue* significant, 16.) Ceterum, an nomen *Elbe* sit Celtae, 17.) neque adfirmauerim neque negauerim, dum sermo istius gentis inuestigetur curatius, aequè ac an *Albis* ex *Aa* natus. 18.)

Ex

4.) Interpretibus Duumuiris antiquitatum septemtrionalium peritissimis Keysero in Antiquitat. Septemtrional. Disf. de Mulieribus Faticidicis §. LXVIII. p. 500. seq. et Wachtero in Gl. German. v. *Alf* p. 39. seqq. Quibus iungas, si tanti Schottelium de Lingua German. Lib. V. Tr. VI. v. *Alb* p. 1278. Leibnitii Collect. Etymolog. Part. I. p. 36. Loescheri Literatorem Celtam Thef. XII. v. *Alb* p. 14.

5.) Cuius causa redeas ad huius Capituli III. Sect. I. Interf. II. §. XXIII.

6.) In quo iam praeciusse video Loescherum in Literatore Celta Thef. XII. v. *Alb* p. 14. et Thef. XXXV. v. *Alp* p. 69.

7.) Cuius te ex proximo submoneant Derhamus in Physicotheolog. Lib. III. Cap. III. Sulzerus de Orig. Mont. §. XXXVII. p. 37. seq. Lesferus in Lithotheolog. Lib. V. Sect. II. Cap. I. §. 269. p. 433. seqq. Clar. Popovius de Mari Part. II. p. 193. Wolfius in Orotheolog. p. 50. et plures alij.

8.) Tacito in German. Cap. I. n. 3.

9.) Cum Kirchmaiero saepius citato p. 414.

10.) Apud Strabonem Γεωγραφ. Lib. III. p. 309. quo vtroque modo hoc nomen veteres Graecos scripsisse testari in Epitome Hermolaum et ex eo Eustathium, obseruauit Casaubonus. Conferatur Cluuerius in German. Antiq. Lib. I. Cap. I.

11.) Ex coniectura proba Henelii in Silesiograph. Cap. V. §. 37. p. 597.

12.) Quod saepe vsu venisse, docuit Cap. II. Sect. II. Int. II. Part. III. §. V.

13.) Cuius exempla adleui n. 106. ad §. X. Cap. II. Part. VII. Analectorum Brandenburgicorum p. 253.

14.) Ex indicio Wachteri in Gl. German. v. *Elbe* p. 361. atque Eccardi de Orig. German. Lib. I. §. XXVII. p. 54.

15.) Indice Iablonskio ad Tacitum Germanicum p. 157.

16.) Interpretibus istis Triumuiris. 17.) Quibus tulit acceptum Kirchmaierus de Lingua vetustissima Europae Scythoeltica et Gothica Part. II. §. 6.

18.) De quo infra §. V. ante n. 27.

Eam vero telam ex dicturorum defectu atque inopia aliquot
menses sepositam ulterius texere imposuit dies FRIDERICIS facer,
quo summum Numen flagitemus, eat is redeatque AVGVSTAE BRAN-
DENBVRGICAE DOMVI quot annis felicior.

IOANNES MELCHIOR GRAESEL natus est Acremontii sui olim
adpellationem denuo ex suis visceribus subterraneis largius aes
fundendo vindicantis. Eius sacrae aedis curam agere, qualis
est vulgo sic dicti aeditui siue malis aeditimi, pro virum valde
adritorum copia laudatur pater eius Ioannes Henricus, qui
gnatum suum hunc vnicum decem abhinc annis in Curiani
pauperum contubernio alendum commendavit. Hic in-
claruit plerisque instrumentis musicis pariter atque ore sci-
enter cantando, quod ipsi conciliauit beneficos, quos inter
principem locum tuitus fuit Curianae prouinciae quondam
Praeses Splendidissimus Illustrissimus Albertus Carolus Fri-
dericus S. R. I. Comes et Dominus de Schoenburg. Huius
alta mente repositus manebat amor Mineruae Curianae
adeo, vt iste ex tot, qui Eum prensarent, solus haberetur
dignus obeundis Cantoris Schwarzenbaco ad Salam Ipsi sub-
iecto partibus, quibus suscipiendis Optimi Comitis mors
praematurior vnam moram ex altera in hunc vsque diem ge-
nuit. Ea vero nunc plane sublata suum esse iste noster ratus
est, in ipsis CLEMENTISSIMI PRINCIPIS nominalibus *grates agere*
cuique debitas praemissis rationibus, ex quibus adpareat, quod
non sit fraudi spartam destinatam spe serius obtigisse. Exsequer-
tur hoc, quo omnibus auditoribus sit captu facilius, vernacu-
la prorsu, qua vorsa in Martinalibus anni clolocclxiii. *de*
fructu et euentu Concilii Tridentini, atque binis annis ante pre-
cibus ad Deum, vt votis pro SERENISSIMA tum AVGVSTA D.
FRIDERICI coniuge SOPHIA CAROLINA MARIA nata-
lem *vicefinum quintum obeunte nuncupatis respondeat euentus*
pacis reddendae causa Augustam Vindelicorum iudicij conuentus.
Sed et iam anno clolocclx. qui ei primus erat in subfelliis su-
terioris auditorij, in SERENISSIMI FRIDERICI nostri sollen-
nibus natalicis oratione Graeca *arceserat ex prisco aeuo prin-*
cipis longaeuos, vt inde, longaeuitatem principis boni cedere
in ciuium felicitatem solidiorem, doceret.

IOANNIS

IOANNIS CHRISTOPHORI TRAMPLERI Musa concinet Teutonica, cuius aequae ac Latinae delubra quauis data occasione non inuitta Minerua coluit. Ad utramque quam uenam sic nactus, capiant ab eo vltima in hac artium palaestra uerba audituri, *quibus grates agat* pene a teneris, ut aiunt Graeci, vnguiculis nutritus nostratium beneficijs in ipso laudabili studiorum cursu a patre Ioanne Petro desertus, qui tamen uiuus se ipsum uix ex mercede quotidiana tuebatur. Recolet haec denuo pia mente, cui si semper inhaeret, et Lipsia eum eo liberalius excipiet, quo celebratior eius est pronus in egenos eosdemque probos bonarum artium cultores animus atque facultas. Rei publicae autem bene consulere, si non coeco impetu sed tales dicarentur ludis literariis, qui ingenium bonorum praeceptorum hauriendi capacissimum exfererent, quale hic a puero per undecim annos in omnibus gymnasii ordinibus cuique eius doctorum abunde probauit. Promptus enim adeo numquam non ad exsequenda, quae magistri proponebant, fuit, ut vel plura exigeret, si aliorum desidia illos moraretur. Tales fructus ex assidua bonorum, ad quos eum trahebat mira uoluptas, librorum lectione. Sed et quoties commilitonum ditiores erant difficiles ad sumtus actuum publicorum faciendos, hic omnium pauperrimus reliquos uincebat uoluntate, cui si fuisset par numerum facultas, fecisset, quod optabat, id est, saepius dixisset frequenti auditorio. Et tamen non potuit a se impetrare, quin, quod numquam antea quispiam nostrorum discipulorum subiit, binis retro annis athenaei huius Salani sub initium literarum hic renascentium inaugurati memoriam prosequeretur in aede sacra urbis primaria carmine Teutonico non inuenusto, quale iam anno c160cclxiii. quo altioribus audiendis dignus censebatur, pro rostris scholasticis protulerat in sollennibus repurgatorum sacrorum ergo habitis, laeto forsitan augurio, pro rostris sacris bene olim esse staturum.

Hac uero obopportuna occasione *Plauiensis Dobenauio* archidiaconatum nuperrime a quodam ei subreptum uindicabo ego documentis omni exceptione maioribus.

Yb 4473

1078

ULB Halle

3

006 302 904

20

CVRIAM
REGNITIANAM
NON. NVLLO. IVRE
HERMVNDVRORVM
COGNOMINANDAM
DISSERIT. XXVIII

VT
SERENISSIMI. PRINCIPIS. AC. DOMINI
DOMINI
FRIDERICI CHRISTIANI
MARGGRAFII, BRANDENBV RGI, PRVSSIAE, DVCIS
RELIQVA
PATRIS. PATRIAE. CLEMENTISSIMI
DIEM. NOMINALEM

D. V. MART. CIOCCCLXVI
QVA. PAR. EST. PIETATE. CELEBRENT
CVRIAE. PROCERES. CIVES. Q
CVM. SVO. CVRIANO
OBNIKE. ROGAT
EIVSDEM. RECTOR
P. D. LONGOLIVS.

CVRIAE. REGNITIANAE
LITERIS. IOANNIS. ANDREAE. HETSCHELII
GYMN. TYP

